

Tõe Sõnumid

8. aastakäik.

Tallinnas, 1924.

Nr. 9.

Tähendusrikkam tulewiku sündmus.

Möödunud aastakümne tähendusrikkad ja segased sündmused on mitmeid järelemõtlejaid inimesi küsima mõjutanud misugused muudatused järgnewalt sellele inim põlwele osaks saavad. Meie nägime, et rahwuswahelised ühendused kogu maailmas äkitselt muudetud saiwad. Nägime, kuidas lepingud, mis rahu ja hää läetäigu kindlustuseks sõlmitud, tühtideks kärstati ja enda tähtsuse kaotasid. Üks rahwas teise järele haaras sõjariistad ja saatis oma tublimad pojad paremas õitseeas lahinguliinile.

Järgnesid kohutawad kuri-wägiteod, mis üksteisega mõistlesid ja kõrwalseisjad waatasid õudses hirmus hinge kinni pidades päält.

Prægu on awalik heitlus lahinguliinil raugenud kuid salajane rahwaste- ja klassiwaheline lihtustöö ja sõjakaas meeoleolu õitseb lopsakamalt kui ilalgi enne.

Wägiwald kipub igal pool pääd tõstma ja sellest põnewast õhkonnast wäljapääsemiseks ei leita kufagilt teed. Tulewik seisab tumedana ees, nagu see ennegi olnud.

Tulewik awaldatud.

Kas oleks mõistlik oletada, et Jumal sarnasel ajal waitib, jättes kõiki rahwast iseenese

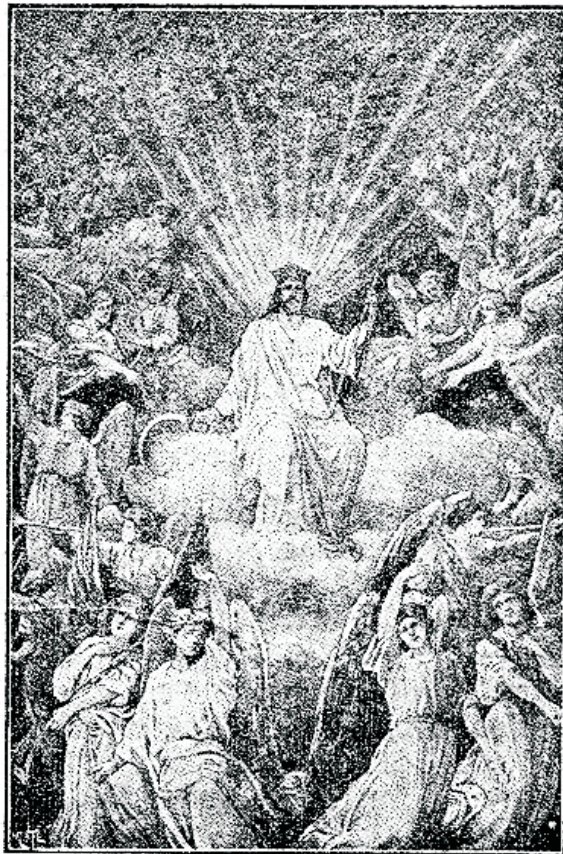
hoolde; et tulewik kinnipitseeeritud oleks ajal kus kõik inimkond nende asjade ootel ärewuses mis maa pääl peawad asetleidma? Inimsoo ajaloo igas ajajärgus on alati teatavaks tehtud, millal nad elawad ja neid sündmusti teatatud, mis pidid tulema.

Weeuputuse päiwil, kui inimeste kurjus suur oli maa pääl, ja Jumal moad weega üleujutada tahtis, saatis ta oma sulase, Noa, läbi rahwale hoiatuse ja teatas neile oma plaanidest.

Kui Soodoma ja Romorra nõnda sügawale patu sisse olid langenud, t Jumal nendega enam ei wõinud kannatada, saatis ta selle paiga elanikkude hoiatamiseks inglid, kes kõigile teatasid, mis neid ees ootab, kui nad meelt ei paranda. Taewa saadikud ühendasid end Lottiga ja püüdsid nende südameid patust lahkimisele mõjutada; ega nad olid nõnda endid õiguse hääle vastu kõwaks teinud, et ainult

Lott oma tiitardega sellest paigast lahkus, mis tule läbi häwitatud sai.

Kui Israel oma südame kõwaks tegi; kui nad tõrkusid Jumala käskudele sõnatuulelikud olla, mis neile juhatajaks ja õpetajaks oli antud; kui nad teiste rahwaste teedel käisid ja nende jumalate ette kummardasid, siis tõu-

sis üks prohwet teise järele ülesse, noomis neid ja piüidis kõiki õigele teele saata.

Jesaja, Jeremia, Esekeli ja teised prohwetid fergitafid tulewikuloori ja kirjeldafid fündmufi, mis rahwa kõlbmata elu paratamata tagajärjed pidid olema. Jumala rahwale oli minewikus nõnda täielikult tulewate fündmufite kawa teadaantud, et prohwet Amos ütles: „Isfand Jehowa ei tee midagi, kui tema mitte ei ilmuta oma falajast nõu oma fufalatele prohwetitele“. Amos 3, 7.

Kui täielikult oli Israelele Messia esimine tulemine teada antud! Pea ainsamgi Wana Seaduse prohwet ei olnud Kristuse tuleku kuulutamise kohta erapooletuks jäänud. Kui wähe olifjellepärast Israelele wabanduf, et nad Messia esimeft tulekut ei tunnud!

Prohwetikuulutuf, mis kuni wähemate peensufeni täide läinud, tarwitame meie nüüd tõendusena, et Pühäl Kirjal Jumalik alus on.

Wana Israelele oleks wõinud tema tuleku aega teada ja Kristust kui fogu maailma õnnistegijat wastuwõtta.

Kristuse teine tulemine.

Äärmiselt selgelt on need fündmufed, mis ühendufes tema tulemisega, teada antud.

On tõeldud, et tema saab teist korda tulema (Ebr. 9, 28), et ta saab tulema pasuna healega ja et furnud faawad tema healt kuulma ja haudadest wälja tulema (1. Tess. 4, 16; Joani. 5, 28), et tema taewa pilwete peal saab tulema suure wäe ja auga (Matt. 24, 30; 1. Peetr. 1, 7; 4, 13), et iga film teda saab nägema — nii nähtaw, kui wälk, saab ta tema tulemine olema (Ilm. 1, 7; Matt. 24, 27) et ülesäratatud ja muudetud uflikud temale wastu üleswõetakse õhku (1. Tess. 4, 11) et huffaminejad sel päewal kaljude ja mägede poole hüüdma faawad, et need nende pääle langetfud ja neid selle filmade eest finnikatatafud, kes aujärje pääl istub. Ilm. 6, 15—17.

Kaksteistkümmend wõdi enam suurt prohwetikuulutufe ahelikku juhitud meid samm sammult läbi minewiku ajaloo ja näitawad kõif meie aja pääle, mil kõifide ajajärfude lootus peab täideminema.

Danieli raamatu ettekuulutufed.

Danieli raamatus leiduwate imeliste ettekuulutufe üle faadi alles selle rahwa põlwe ajal selgufele. Danieli oli tõeldud tema nägemiste kohta: „Pane raamat pitseriga finni, kuni aeg otfa saab“, ning selle ütelfusega kokkufõlas on minewa aastafaja festel kõige nende ettekuulutufe üle Jumalik walgus paiftnud,

nõnda, et mitte üffi neid ettekuulutufi, waid ka nende tähendust kõiges maailmas kuulutatakse.

Selle raamatu teine peatükk teatab ühest unenäost, mis Nebukatnetsarile, Babeli kuningale anti. Selle kuu läbi oli maailmariikide faatus ettekuulutatud, mis alates kullast peaga, wiimats rauast ja fawist jalgadega lõppes.

Kuningas nägi, kuidas üks kiwi maha heideti, aga ei mitte kättega wifatud, see kiwi lõi kuu jalge pääle ja purustas kulla, hõbeda, wase ja raua kui põrmu peksandufe põrandal.

Sellejärele tõeldi, et kõigi nende maifete, kaduwate kuningriikide asemele „wõtub taewa Jumal ühe kuningriigi ülesehitada, mis ei pea faama ärarikutud ei igaweste; ja see kuningriik ei pea mitte teise rahwa kätte faama; see peab pihuks lõdwa ja äralõpetama kõif kuningriigid, aga ife jääb ta igawesti seisma“.

Kui meie seda päätükki salm-salmilt loeme, ja neid prohwetikuulutufi ajalooa wõrdleme, siis leiame küllaldufes tõenduf, et meie praegu sel ajal elame, mida selle kuu warwaste läbi ettekuulutatud! Peagi wõib see kiwi selle kuu fawist jalgu tabada ja siis faawad selle maailma riigid Kristuse igawese riigile maad andma.

Danieli seitsmes peatükk käsitab sedafama pikka ajajärfku. Sääli nähti kuidas nelk suurt kistjat elajast mereft wälja tulid, üks teistfugune, kui teine.

Need elajat esitawad Babelit, Meda-Persifjat, Kreekamaad ja Rooma. Lõpuks kirjeldatakse kuidas neljandama elaja walitsemise ajal taewas kohus aset wõttis ja raamatut lahki tehti.

Üks teine prohwetikuulutufe fümboolide ahelik on kirjeldatud Danieli kahesandamas päätükis, mis, alates Beltsatsari ajast, tähendusrikaste teenäitajatena esinewad. Kui prohwet Daniel tungiwalt selle unenäo seletust palus, ilmus temale ingel Rabriel ife, juhatas teda lõpu aja pääle ja ütles: „Inimese poeg, pane tähele, sest see nägemine näitab wiimast aega“.

Lõpuks awaldatakse üheteistkümmendamast päätükis tulewik ilma fümboolideta, mõne fündmufe kohta kuni kõigewähema peensufeni alates Dariuse, Meda mehe päewist, kuni suur würst Mikaeli ülestõusmiseni. Danieli 11-mas päätükis olewast 45 salmist on juba 44 salmi minewikus.

Wimane salm lähleb täide kuningate Kuningate tulemisega.

Prohwetifed ajajärgud Ilmut. raamatus.

Ilmutamise raamat on selleks antud, et seda näidata, mis warsti peab fündima.

Õnnistused mis neile on tõotatud, kes seda loewad, kuulewad ja selle järele teewad, mis senna sisse on kirjutatud, saawad nüüd ime'ilisel wiisil teoks. Ilmutamise raamat ei ole mitte enam kinnipitiseeritud raamat. Prohwetikuulutamise seitsmest kogudusest, pasunast ja pitserist, kolme inglil kuulutusest ja teistest prohwetlistest ettekuulutustest, võib nüüd suuremalt jaolt kõiki mõista ja neid kuulutatasse kõigele maailmale.

Walgusepiltide taoliselt liiguvad prohwetikuulutused meie silme eest mööda, ja juhiwad meie tähelepanu maailmadraama lõpu akli pääle. Kes meieaegseid maailmasündmusi, waatab ja olufordi seisakondlikes kul ka kirilises elus tähele paneb, samuti ka raskusi ja wiletsust kogu maailmas, see võib prohwetikuulutomiste uurimisel ühes Ilmutamise raamatu kirjutajaga üelda: „Waata tema tuleb peal üksi eelmine rahwapõlw ei ole sarnastes olufordades elanud.

Kristuse ettekuulutus tema tuleku kohta.

Nagu Matteus meile teatab tutwustas Kristus oma jüngerid enda tulekueelsete märkidega.

See aeg läheneb kus ta oma jüngeritest pidi lahkuma ja kui nemad Olimal tema ümber kogusid, küsisid nad temalt: „Ütle meile mil ajal peab see kõik sündima ja mis peab sinu tulemise ja maailma aja lõpetamise märk olema?“ Palju võiks nende märkide kohta kirjutada, mis just praeguse rahwapõlwe ajal täide lähewad, kuid meie paneme siin ainult ühte märki tähele, mille pääle Kristus iseäraliselt rõhutas. Jüngerid küsisid: „Mis saab sinu tulemise märk olema?“ Kristus wastas: „Ja sedasinaft kuningriigi armuõpetust peab kuulutatama kõiges maailmas tunnistuseks kõige rahwale ja siis wast tuleb ots“.

Ewangeeliumikuulutus ajomärgina.

Meie wõiksime küsida: Misjagune tähendus on meil selleks, et ewangeeliumit kõiges maailmas kuulutatasse? Piibli tõlkimine ja selle laialilaotamine 725 keeles kõigis maailmajagudes wõimase aastasaja jooksul on üks tähelepanemisewäärilistest sündmustes selle märgi kohta. Jumala sõna wõidab samm-sammult poganluse ebajuru kindlusi. Seda kuulutatasse hottendoklaste ja endiste inimestesõjate seas. Paljud pööravad poganluse alamatelt astmetelt ja wõtawad Jumala igawest tõde wastu.

Üks juhtiwateft praegusaja missonitegelasteft ütleb kristluse laialilaotamise kohta:

„Sada aastat tagasi ei olnud Jaapanis ainsamatki teatud kristlast; mitte ainsamatki Koreas; wähem kui kümme Hiinas ja ainult mõned sajad Indias. Täna on 90.000 protestantlist kristlast ja nende poolehoidjat Jaapanis, 200.000 Koreas, peaegu üks miljon Hiinas ja 1.617.000 Indias. Indias rõhteneb kristlaste arw iga kümme aasta jooksul 50% wõrra. Hiinas kasvab nende arw iga kümme aasta jooksul kahelordselt ja Koreas on, alates sest päewast, kui esimene missonär nende juure tuli, igal tunnil läbistatku üks kristlane wõidetud.“ „The New Era in Uafla“ lhf. 211.

Sarnaseid tõendusit leiaksime palju, mis Kristuseft etteõeldud märgi täideminekut näitawad. Meie oleme jõudnud selle prohwetilise ajajärgu juure, mis aega igawikuga ühendab. Kristuse tulek on sündmus, milles suur tähendus on. Kas oleme meie tema tuleku jaoks ettewalmistatud? Neile, kes ei walwa, saab tema, kui waras öösel, tulema. Meie kindlus seisab selles, et meie eneste jalad effimatate prohweetilisele sõnale asetame ja end selleks ettewalmistame, enda patud ülestunnistame ja mahajätame ning end selle hooleks palume, kes õndsaks teha võib neid, „kes tema läbi Jumala juure tulewad“. Ebr. 7, 25.

Siis võib Jumala laps rõõmuga tulewikku waadata ja ühes prohwet Jesajaga üelda:

„Waata, see on meie Jumal keda meie oleme oodanud, ja tema peastab meid; see on Jehowa, keda meie oleme oodanud, olgem wäga rõõmsad ja rõõmustagem tema ärapeastmise pärast“.

Tänu saagu Jumalale, et ta oma rahwale aegade tõsiduse kohta omas sõnas on seletust annud ja seda täna kõigele ilmale lasseb kuulutada.

Kuid samal ajal heitab ta oma rahwast waleprohwetite töö ja õpetuste eest, kes ütlewad: „Waata, siin on Kristus, ehk seal, ärge uskuge mitte. Waata mina olen teile seda enne ütelnud“. Matt. 24, 23. 25. Kirjeldades oma tuleku aja eel olewaid sündmusi ütleb ta:

Mõnda ka teie, kui teie näete seda sündiwat siis tundke, et see ligi on usse ees. Tõeste, m'na ütlen teile: Seesinatse põlwe rahwas ei lõpe mitte ära, kunni see kõik saab sündinud... Aga sest päewast ja tunnist ei tea üksi, ei inglidki tarwas, ega Pöeg, kui aga Jsa üksi. Ratfuge, walwake ja paluge Jumalat, sest teie ei tea mitte, millal see aeg on.

Aga mis ma teile ütlen, seda ütlen ma kõigile: Walwake! Mark. 13, 29. 30, 32. 33. 37.

J. L. Shaw'i ainetel.

Suurte sündmuste warjudes.

Paremad tulewiku väljawaated, mille üle inimene italgi, alates ajast, mill' esimene inim-paar Eedeni aeda asetati — järelemõtelnud ja mida oodanud, on just otse meie ees. See on hoolimata sellest ideasjast — et eluküpsed rahwajuhid igal pool häwitust ja kokkuwarisemist kardawad ja näewad — ometigi tõde.

Maailma seisulorda võib praegu tõesti segasaks ja mõistatuslikuks pidada. Kuid nendele mõistatusitele on võimalik seletust leida. Ühes raamatus, mis aastatuhanded tagasi kirjutatud, ei ole mitte üksi meie aja maailma seisulorda teada antud waid on meile ka läbi niisuguste olufordade, mis oma ajal näeme, kindel pääsetee kättejuhutatud.

Kuid inimesed lasewad enestest kuulda-wale kartuse- ja hädahüüde häält. Järgnewad hädahüüded on ainult mõned tuhandete seast.

Sherwood Eddy, tuntud rahwamees Ameerikas, ütles 1921 aastal: „Meie oleme maailmas seisulorra tunnistajad, mis sugust enne ei ole olnud“.

Ameerika ajakirja: „Wall Street Journal“ juhtkiri tõendas mõni aeg tagasi „et kahtlane on, kas meie seast keegi küllalt mõimeline on meie eel olewaid maailma probleeme mõistma“.

Niisugusi ütelsi mõiks piirita arwul ette-tuua.

Ulewelnimetatud hädaohtude seast paistab filma isearanis ühe uue, kirjeldamata häwitawa ilmaõja hädaoht.

Sisley Huddleston kirjutab: Maailma praegune seisulord teeb Euroopa rahu ainult sõjaristade rahuks, mille jooksul hinge tõmmataks, rahu — rõhuw rahu, aga siiski sõrdlemist rahulik tund — wiimase Armagedoni lõpu eel.

Inimlikud plaanid wiitwad effiteele.

Lugeja võib iseeneses küsida: Kuidas wõiwad meil niisugused röömustawad väljawaated olla, kui kõik sündmused kõgehirmsama sõja pääle näitwad ettetähendamata, kui isegi Armagedon (Waata: Ilm. 16, 14 — 16) ähwardab ja meil nähtawasti ainsamatki väljapääse teed ei ole?

Tõelik abi ei tule mitte inimeste nõu läbi waid seda võib melle ainult kõgewõgewama käsiwars saata. Suurem osa rahwast ootawad kõikide asjade korraldamist inimeste poolt, jättes Jumala nõu hoopis tähelepanemata. Meie peakõige aga Jumala Waimu

juhatusi tähelepanema mis ütleb: „Sest kui nemad ütlewad: Rahu on ja pole ühtegi hädal siis tuleb äkiline hukatus nende peale, ... ja nemad ei pease mitte“. 1. Tesf. 5, 3

Meie käime siis effiteele wiitwa märgutule järele, kui meie tahame inimlikkude plaanide järele rahu teele jõuda. Sest Jumala prohwet ütleb: „Aga hõelad on kui meri, mis tuulest aetakse, sest see ei wõi rahu seista waid tema wesi ajab välja kõntsa ja muda. Sõelatel ei ole ühtegi rahu, ütleb minu Jumal“. Jef. 57, 20. 21.

Prohwet Jeremia elas ajal kui Nebukadnetšar Juda wastu wõitles ja Jerusalemma, mis Juda rahwa kindlus ja päälinn oli, ärawõttis.

Jumala ümberkäimine Israeli ja Juda pattudega Kristuse esimese tulemise eel, oli teatud mõõdul eeskujuks nende raskuste pääle mis ka Kristuse teise tuleku eel elawat rahwapõlwe nende kurjuse pärast nujeldakse.

Meid wiimaseaegseid sõjasteene waadeldes hüüab Jeremia: „Mu süskond, mu süskond! ma tunnen walu oma südame külgede sees, mu süda koliseb mu sees, ei ma wõi wait olla, sest mu hing kuuleb pasuna healt ja sõja karjumist... Ma nägin ja waata, wiljaline põld oli kõrb ja kõik tema linnad olid maha ristud Jehowa ees, tema tulise wiha pärast“. Jer. 4, 19. 26. Need sõjasteenid, mis Jeremiale nõnda suurt hingepiina walmistasi, on täielikumalt kirjeldatud Ilmutamise raamatu kuuteistkümnendamas päätkütkis, kus on öeldud et kurja waimude waimud maailma rahwaid wiimasele suurele Armagedoni lahingule kokku koguma saawad.

Majandusline kriis.

Maailma majanduse juhtiwad jõud teatawad awalikult „üleilmsetest majanduslistest keerdkütkimistest, mis peawad saama lahendamata, kui meie praeguse aja tsivilisatsioon edasikõtkema peab“.

Tahtes mõista majanduslise kriisi tähendust ja põhjuseid ntng wõtklust kapitali ja töö wahel, loetagu apostel Jakobuse raamatu wiitendamat päätkütki. Säätk leiame et ta nende tööliste hädahüüetest kirjeldab, kes põllul tööd teinud; säätk leiad kirjelduse rihastest, kes prassimises oma himude järele elanud kuld ka manitsuse „pitka m. elega“ olla ja kannatlikult Issanda tulekut oodata. Pau-

Ius kirjutab samuti viimase aja kohta: „Alga see olgu sulle teada, et wiimsil päivil hirmsad ajad peawad tulema.

Seft siis on inimesi, kes iseenes'est palju lugu peawad, kes rahaahned, hooplikud, suurelised...“ 2. Tim. 3, 1. 2.

Wastuhakkamine seadusandliste wõimudele.

Rest hullawate loodusejõudude häwituse läbi esilekutsutud hädahüüdeid on järjest wastuhakkajate rohawahkade waenuhäälil kuulda, kes end selleks igal pool koondada püütab, et selle aja õiglusetuse wastu protesti tõsta ja kangekaelse wastupaneku püüete läbi enda rahulolematust awaldada.

James M. Beck, Ühisriikide ülemkohtunik, ütles rääkides praeguse aja kuritegewusest, et nende arw üheksa aasta jooksul 400% on suurenenud.

Zoomulikult peaks mõtlema, et maailm, keda niisugused hädaohud ähwardawad, kaimeks saama peaks, kuid omelt ei ole asi nii.

Langemine kõlblisel alal.

Mr. Sumner, kõlwatuse wastu wõitlemise seltsi sekretär New York'is, ütles hiljuti kõbluse seisukorra kohta järgmist:

Kui keegi wõõras, kes Ameerika elu ei tunne, ühe nädala meie kinodes näidetawaid pilte waatleks, peaks ta tahtmatolt otsusele tulema et kõik Ameerika abielurahwas üksteise wastu truudusetu on.

Otsustades isegi meie paremate piltide järele, ei ole ainsamatti õiget abielu; kas mees või naine on ikka jäl truudusetu ja lapsed käiwad enda wanemate patustes jälgedes“.

Meie aja kuritegewus ja õigusetus, ühes sellega kaasaskäiwa wägiwaldsusega, lõbus-tushimuga ja taltsutamatuslega on õnnistegija poolt juba ammu etteiltseldud, kes meid selle eest hoiatas, üteldes: „Ja nõnda kui Noa päiwil oli“, „Nõndasamuti ka kui Lotti päiwil oli“, „Seda wiisi peab olema 'el päewal, kui inimese Poeg ilmub“. Luf. 17, 26. 28. 30. 1. Mos. 6. päätlükis leiame teated Noa ajal walitsewate õukordade kohta maailmes ja et „inimese kurjus suur oli maa peal ja kõik tema südame mõtete mõtlemised üsna kurjad igapäew“. 1. Mos. 19. päätlükis on kirjeldud see piirita kurjus ja kõblusewastand: „õel, mis Soodomas ja selle ümbruses maa mõttis, kui need Lotti päiwil ärahawitatud said.

Kristus ütles et see, mis sel ajal rahwa seas maad leidis, saab siis jällegi forduma, kui inimese Poeg taewa pilwetel ilmub.

Kirikud ei ole enda ülesande kõrgusel.

Tähelepannes kurbi seisukordi, milles kõik maailm wiibib, ja mis möödapääsemata hukatust toob, peaksite loomulikult ootama et kõik waimulikud organisatsioonid — kirikud — äärmiselt elawad ja Jumala Waimuga täidetud oleksid. Kuid tõelikult on olud hoopis wastupidised. Isegi ilmalikudes ajakirjades leiduwad sellekohased kaebähäälid, teiste seas näituseks:

„Meie koolid ja kirikud jätawad hooletusesse kõigeülemal elusaladuse õpetamise — iseenese ihu ja waimu üle walitsemise, õigluse tunde mis põhjendatud Jumalast loodud ja walitsewama maailmadetäiuse põhjalusel“. Urmates, et kiriklikude usuõpetajatega ei paista kõik asjad nõuetemas korras olewat, korraldati hiljuti W. T. Ellis'i poolt sellekohone laiaulatusline teadetekogumine käies paljudes kirikutes ja kuulates jutlustamisi.

W. T. Ellis awaldas kuulnud ainete mõju kohta enda otsuse järgmistes sõnades:

„Harwa kuulsin ma meest, kes kui surelik surelikkude wastu rääkis, kes Jumala prohwetina teadlik oli oma kohustustest ja kindlast ning tõendewa't ütles: „Nõnda ütles Jumal“.

See kurb seisu'ord nõndanimetatud kristlikus kirikus on üks tähelepanemismäärilistest ajamärkidest, sest kui Kristus maa'pääle elus ütles ta kord selle tähendusriikka küsimise: „Et'ski kui inimese Poeg tuleb, kas tema usku leiab maa pealt?“ Luf. 18, 8.

Õelpool ettetoodud tähelepanemismäärilises prohwetikuulutuses on öeldud: „Alga see olgu sulle teada et wiimsil päiwil hirmsad ajad peawad olema“. Pääle selle, kui ta nimetab on nimetanud hoopilike, suureliski teotajaid ja wanemate sõnapõlgajaid, et need kõik „liha himusid enam armastawad, kui Jumalat.

Kellel on Jumalakartuse nägu, ega selle wäe põlgawad nemad ära“. Loetagu hoolfasti 2 Tim. 3, 1 — 5. Siin räägitakse inimestest, kes endid wälimuse poolt kristlikuks rahwaks peawad, kes tunnistawad endid kristlased olewat, neil on „jumalakartuse nägu“ wõi paiste, kuid kes tõelikult Jumala tundmisest kaugel on, kes tema jumaliku looja wäe ärasalgawad.

Järgn. b.

Jsrael — õlipuu.

(1. järg.)

Selles kahe Isaaki poja loos on ka meile üks õpetus „Suurem (wanem) peab wähe- mat (noorem) teenima“, kolab jumalik üte- lus. „Et enne peetud nõu Jumala ettenäge- wuse järele pidi kindlaks jääma, ei mitte te- gude pärast, waid kutsuja pärast“. Rooma 9, 11. 12. Eihalikul Jsraelil ei ole selle põhjal mingit rohkemat eesõigust, et ta Abraamist tulnud on ja ennem Jumala rahwas oli, kui Jsraelil paganate hulgast. Ka prohww. Osea läbi räägib Jumal: „Mina tahan omaks rahwaks hüüda, mis ep ole mitte minu rah- was (olnud)“. Rooma 9, 25.

Sel moel kõrwaldatakse Esaw ja Ismael õlipuu tüwest suure aedniku enese käre läbi (Joh. 15, 1 2) ja Jakobis kaswab tüwi oks- teni edast.

Jakob, kui kolmas ja wiimane osa tüwest.

Jakob wõttis oma ema kaasabil Esawilt isa õnnistuse ära. 1. Mos. 27, 1 — 29. See üle wihastas Esaw ja mõttes Jakobit ära häwitada, salm 41. Rebekka ja Jakob nägid nüüd, et nende külw head lõikust ei walmis- tanud. Jakob pidi põgenema. Rahetsusmeel- felt, mahajäetult ja wäsinult pani ta oma pea õhtul ühe kivi peale; Jehoowa ilmutas ennast temale unes ja töötas talle oma ing- lite kaitset, mis taewardelil üles ja alla käisid; ülewel aga walwas Jehoowa film tema üle. Jehoowa kordas jälle temale töö- tust, mida ta Abraami ja Isaakiga teinud oli: „Mina olen Jehoowa, su isa Abraami Jumal ja Isaaki Jumal; maa, mis peal sa magad, tahan ma sulle ja su soole anda. Ja sinu sugu peab saama kui mulla põrmu ja ennast laiali laotama õhtu poole ja hommiku poole, ja sinu sees ja su seemne sees peawad kõik maailma suguwõrsad saama õnnistatud“. 1. Mos. 28, 13. 14.

Jakob töötas hommikul oma isade Juma- lat enese Jumalaks walida ja talle kümnust kõigist omast sissetulekust anda. 1. Mos. 28, 20—22.

Kuid weel üks teine ja pärastine muu- datus pidi Jakobis ka seesmiselt sündima. See sündis aga alles sellel õnnistuse õöl Jabboki jõe ääres, kakskümmend aastat hil- jem. Jakob ei olnud oma waimuandeid, mida ta omas, mitte alati kõigepühamal wiisil tarwitanud. Esimese sündinise õigust ei saa- nud ta mitte ausal moel, selle eest pidi ta juba oma abiellumise juures wiija wastu

wõtma. Sell: peale waatamata wiis ta oma eelndu läbi, päris omale tarkuse, hoo- luse ja Jumala õnnistuse läbi kaks leeri ja ühe hea nime, õlgugi et Laaban tema palka kahetümne aasta jookkul kümme korda muut- nud oli. 1. Mos. 31, 36—42. Laabaniga sai ta küll weel õigeks, aga Esawiga õienduse puhul, pidi ta juures Jumala wäge kõwen- datud mõõdul olema, — seepärast see palwe- õõ. Kolduajal murdus wiimaks ta süda. Ta nuttis ja palwetas (1. Mos. 22, 21—31; Osea 12, 5) ja sai uue nime.

Küsimuse peale: „Mis su nimi on?“ tuli kaeblik wastus: „Jakob!“ üle ta huulte, mille peale Jumal trööstiwalt ütles: „Mitte enam Jakob, waid Jsrael. (s. t. Ürawõitja), peab su nimi olema“.

Inimestega, nii kui oma wana pimeda isaga ja Laabaniga oli ta wõitlus mööda; nüüd oli ta wiimaks Issandaga, Juurega, millest ta seni elu sai, wõideldes wõitnud! Õnab: „Ma olen Jumalat palgest palgesse näinud, ja mu hing on peastatud“, tunnis- tawad tema seesmiselt hingerahust. See muu- datus peab ka iga inimese südamel ja ka iga lihaliku Jsraeli mehe juures sündima, kui ta „Saaweti soo juurest“ elu ja jõudu saada tahab. Kõikidele on mele Issanda õnab maks- wad: „Tõeste, tõeste,“ mina ütlen sulle, kui leegi ei sünni ülewelt, ei wõi tema mitte Jumala riiki näha“. Joh. 3, 3.

Kaksteistkümmet haru ja tema äramurtud oksad.

Seni leidtime, et Jeesus Juur on, ja et suguisad, Abraam, Isaak ja Jakob õlipuu tüwe kujukawad; Kroon peab aga kaheteist- kümnest harust, Jakobit (Jsraeli) kaheteistkümnest pojast koos seisma. Pühakirja ridade järele on Jakobit poegade nimed: Ruben, Simeon, Lewi, Juda, Ian, Newiali, Kad, Usfer, Isaskar, Sebulon, Joosep ja Benjamin. 1. Mos. 23, 30; 35, 18. Nende kohta ütleb Paulus: „Kes on Jsraeli rahwas, selle pärast on lapsed õigused, ja auu, ja seadused, ja käsundmine, ja Jumala teenistus, ja töötused; kellepärast on wanemad ja kellest Kristus tuleb liha poolest, kes on kõikide üle Jumal, kiidetud igaweste, amen! Rooma 9, 4. 5.

Nii oli Jsrael kõigi waimulikkude õnnis- tustega annetatud ja selle läbi seisukohta pandud, et terwele maailmale waimulikk

rooga anda ja kõiki inimesi üheks Jumala Israeliks teha. Selle puu okstel oleks mõinud kõik linnud taewa all warju leida, nii kui Jeesus, Matt. 13, 31. 32 õpetab, sest tema koda pidi kõige rahwaste palwelojaks hüütama. Jes. 56, 7. Välise templi auulikkus ja ilu, jumalateenistus ja ohwite rohkus on aga rahwuslike uhkuse nõnda Israelit rahwasse tõstnud, et nad, paganatega läbikäimist põlates, et end mitte rojastada, oma eluviiside läbi Jumala nimele häbi tegid ja teotasid (Rooma 2, 17 — 24) ja sel kombel enesele hukatuse walmistasid. Sellel läbi, et nad Jeesuse risti löid, täideti nende kuritegewuste mõõt. Israelit juhtide kisa: „Tema weri tulgu meie ja meie laste peale“, jai liiga ruttu kuulnud. Nende laud sai neile kõieks, wõrgutamise pealaks, pahonduks ja kättemaksmiseks. Rooma 11, 9. Jeremia ettekuulutus läks kirjatähelkult täide: „Saljaks õlipuuks, mis ilus oli oma näpuga wilja pärast, on Jehowa su nime (täht, ennem) hüüdnud, suure kärina healega on ta tule tema wastu süüdanud põlema, ja tema oksad süüakse paljaks. (E. van Esji tõlge ütleb: Suure kärinaga süütab ta tule tema üle põlema ja tema oksad murtakse maha.) Jerusalemm põletati Roomlaste poolt ära, rahwas pillati laiali ja ilus õlipuu, mille oksad enamjagu ärapõõnenud on, seisib hädaldates seal. Minult mõningad rohelisted ja wiljaga töidetud oksad, millena apostlid ja esimised kristlased wõid kujutada, wõis weel näha puu iluna; ülejäänud Israel on nüüd oma üskmattuse läbi paganatega ühesarnaseks saanud, ja metsõlipuuks nimetud, millede oksad praegu weel õnnistud sisepookimist ootawad. „Seepärast, waata heldust ja hirmu... nende wastu kes on langenud. Rooma 11, 22.

Mets pookokjad sisepookitud.

Jer. 11, 18. 19 salmi järele oli see saadana plaan, Israelit, kui rahwuse langemise puhul, kogu ärakõõstomise plaani, kogu puud ühes wiljaga tükkis ärahäwitada. Aga Issand ei lastnud seda sündida. Minult need said hukka, kes olid ta wastu patustanud. See mõte oli ka Paulusele dieti selge, seepärast wõttis ta need kirjakohad Jer. 11, 16 — 19 salmisi kui sisejuhatus-kirjakohadeks Israelit seisukorra selgitamise korral, Rooma raamat 11, 16 — 24. Ta kirjeldab Israelit kui head õlipuud, uskmata Juuta kui äramurtuid offi ja paganaid kui mets pookoffi, kes Israelisse, heasse õlipuusse, sisepookitud on.

Sesamas mõttes kirjutab Paulus Ewes. 2, 11 — 20: „Seepärast tuletage oma meele,

et teie, kes teie ennemuiste lhapoolest paganad olite, ja seda ümberleikamata rahwaks hüüti neist, keda wõlbi ümberleikatud olewat, mis kättega tehasse; et teie sel ajal ilma Kristusest olite, kaugel ära Israelit koguduse õigusest, ja wõõrad tõutuse seadusest, ja teil ep olnud lootust, ja teie olite ilma Jumalata maailmas. Aga nüüd olete teie, kes teie ennemuiste kaugel olite, Kristuse were sees ligi saanud Kristuse were läbi. Sest tema on meie rahu, kes mõlemaid (s. o. Juida rahw. ja paganaid) on üheks teinud ja on selleaja waheseina maha kistunud, kui ta oma liha sees kautas waenu, see on k ä s u s o n a d e k ä s u tema kometega, et tema neid kaks enese sees ü h e k s uueks inimeseks pidi looma, rahu tehes... Ja tema on tulnud, ja rahu kuulutanud teile, kes teie kaugel (paganatele) olite, ja neile kes ligilähedal (Juuda rahw.) olid; sest tema läbi wõime meie mõlemad ühes waimus ligi minua Issa juure. Seepärast ei ole teie enam wõõrad ja majalised, waid pühade seltsi rahwas ja Jumala kodakondsed, apostlite ja prohwetide raja peale ülesehitatud, kus Jeesus Kristus ise nurgakivi on“.

Sellest järeldades saab siis Kristuse läbi süda, iseloom ja elu muudetud, ja Püha Waimu elab kui kaasabi ja taewaliku pärimisõiguse pant, meie südames. Rooma 8, 12 — 17. 11. Sel moel wõib iga rahwas ja iga hing üle terve maakera pottide andekssõnmiist saada ja heasse õlipuusse sisepookitud saada.

Nüüd järgiwad Israelisse kuulamise wälised tundemärgid: „Sest meie oleme ka kõik ühe Waimu läbi üheks ihuks ristitud, olgu Juida mees ehk Kreeka rahwas, olgu sulased ehk wabad inimesed“. 1. Kor. 12, 13.

Jumala käsud, kui edasine tundemärk. Kümne kasku, mida Jumal kord oma sõrmega kirjutas (2. Mos. 31, 18), Kristuse läbi Mosesele üleandis (2. Mos. 31, 18; Jak. 4, 12), mida tema seaduselaekasse pani, (5. Mos. 10, 5) on Jumal nüüd, uue seaduses Püha Waimu läbi uuele Israelile südamesse kirjutanud. Hesek. 36, 25 — 27; Jer. 31, 31 — 33. Natsareti Jeesuse usk wõimaldab neid pidama, nii kui seda Ilm. 14, 12 tõendab.

Jes. 56, nii ka Ew. 2, 11, järele nimetatasse paganatest saanud Israelit „wõõraks“, kes Jehoowa poole hoitawad, ja ka tema hingamise päewa — mitte nädala esimest waid seitsmendamat päewa, nii kui seda 2. Mos. 20, 8 — 11 nimetatasse, — pühitsewad. Järgneb.

Igawene aeg.

Sõna „igawese“ seletus langeb Jumala sõna järel 3. jätku. Teda tarvitatakse piiblis 235 korda.

Tema all mõistetakse:

1. Ajapikkust ilma piirideta, täh. ilma alguse ja lõputa.

Abraam... kuulutas sealsamas Jehowa, igawese Jumala nime 1 Mos. 21, 33. „Eks sa ei tea? Eks sa ole kuulnud? Igawene Jumal, Jehwa, maailma otste looja, ei wäsi ega tüdi ära“ Jes. 40, 28. „Aga Jehoowa Jumal on tõde ise, üks elaw Jumal ja igawene kuningas“. Jer. 10, 10. Need kohad näitawad meile, et Jehowa üks igawene Jumal ja kuningas on, ilma alguseta ja otsata. Et ta igawene on siis on tema nimi ka igawene. See on iseloom. 2 Mos. 34, 5. 6. Sest Jehowa on hea ja tema heldus kestab igaweste ja tema tõsidus põlwest põlweni. Laul, 100, 5. See õigus on igawene õigus. Laul 119, 142. Ma olen kind üürisefeks ajaks mahajätnud ja igawese halastusega tahan ma kind koguda ütleb Jehowa su Lunastaja. Jes. 54, 7. 8. Sest et see mis Jumalast on teada, on awalik nende sees, sest Jumal on neile seda teada annud. Sest tema tema nägemata asju, nii hästi tema igawest wäge, kui jumaliku olemist näikse maailma loomisest, kui neid tähele pannakse tegudest nõnda, et nemad ei wõi endid wabandada Rom. 1, 19. 20.

2. Millel algus on aga lõppu pole.

Selle osa alla kuuluvad inglid, kellel algus on, kuid lõppu ei ole. „Jesus wastas ja ütles neile: Seeinatsse maailma lapsed wõtawad naifi ja lähewad mehele; aga kes wäärt on arwatud teist maailma saama, ja furnust üles tõusma, ei need ei wõta naest, ega lähe mehele, sest nemad ei wõi mitte enam surra; sest nemad on inglite sarnased ja Jumala lapsed, et nemad ülestõusmise lapsed on. Lut. 20, 34 — 36. Edasi „igawene rõõm“, „igawene troost“. Waata Jes. 35, 10; 2 Tes. 2, 16. Hing päew on „igawene seadus“, üks „igawene märk“. Ta sai Paradiisis sisseseatud Jumala imede mälestuseks (Laul 111, 4) on wiimasel ajal Jumala laste juures üks uueks loomise märk (Ebr., 4, 9. 10) (2 Mos. 31, 16. 17.; Hesek 20, 12, 20) ja saab ka uuel maal peetud. Jes. 66, 23. Hing päew on siis „igawene seadus“ mis Paradiisi aias algas, millel aga lõppu pole.

3. Pikk aeg millel algus ja lõpp on.

Siia kuuluvad, Juutide ohwri-seadused,

mis sugused kui „igawene wiis“ sisse seatud saiwad aga Kristuse ristisurmaga lõppesid. Waata 3 Mos. 3, 17; 2 Mos. 13, 17; 1 Mos. 17, 7. 13. 19. Edasi tähendatakse aega, mil inimene hauas on, kui „igawene“ Rog. 12, 5. Tuli, mis altaril igawesti põlema pidi. 3 Mos. 6, 6. (13.) Tuli mis Jerusalemma linna üle tuli, seepärast et juudid hing. päewa ära teotasid, „ei pidanud kustutatud saama“ kuid ei põle täna enam. Jer. 17, 27. Sellest wõtme näha, et ta ainult kindlat määratud aega põlema pidi, nimelt nii kaua, kuni selleks ainet jattus. See oli „kustutamata“ tuli, mis sugune põles kuni kõik otsas oli. Sel wiisil saab wiimaks ka „gehenna“ tuli (Jlm. 20, 7 — 9) mis sugune peale nende 1000 aasta põlema saab, kustutamata tuli olema. Mrl. 9, 43. 47; Jes. 66, 24. Ta ei saa ilmotfata põlema niisamuti nagu Jerusalemma tuli (Jer. 17, 27) lõppemata ei põlenud, waid ainult niikaua, kuni kõik otsas on, mis põlema wõib. Nii leiame et Jumala sõna igawest tuld ei õpeta. Armas Jumal ei waewa (piina) inimesi tuhandeid aastaid, waid huffab neid ära, otse kui Kora sellgi (4 Mos. 16, 32; 17, 14), ja kui inimesi, kes Sodoma ja Komorra ajal elasid. Igauks saab nõnda „kuidas tema siin elus on teinud wagu see hea ehk kur.i“ „Sest see saab sündima, et inimese poeg saab tulema Ija auu sees oma inglitegal. Ja siis tasub tema igauhe kätte tema töö järele. 2. Kor. 5, 10; Mat. 16, 27,

Jumala soow on alati olnud oma rahwa seas, nende südametes, elada. Tema headus, õrnus, armastus ja halastus pidid alati tema laste seest wälja paistma. Tema tahab iga oma lapsega end igaweseks ajaks ühendada ja kõike oma au enda laste sees awalikuks saada lasta. Jumala tahtmine saab sinu tahtmine olema ja oma muutmata, igawese käsu on ta sinu südamesse kirjutanud, ning sinul on alatine rõõm tema tahtmist teha.

Mati saab sinu meeles küsimine olema: Kuidas wõiks ma oma Jumala meelejärele elada? Niisugune elu on üksnes tõeline kristlus, üks õnne, rõõmu ja rahu elu. Ja niisugune elu on kõlblik igawese elu jaoks; sest Kristuse tulekul saab ta kõik niisuguseid, kes juba oma maapäälises elus Jumala au on wastupaistnud, selle kirjeldamata au sisse wiima, mis Jumal on neile walmistanud, kes teda armastawad.

G. W. Hoekarth.

KAUA AJA JÄRELE.

A. S. Maxwell.

(6. järg).

Ta kirjutas: „Spiriitismuse kahjulit mõju, nii meedtumide kui teiste osawõtjate ergukawa pääle, oli neis spiriitistlikes ringkondis, kus mina liikusin, arwurikastel juhtumistel äärmiselt kaugeleulatav ja kui mina mõni aasta tagasi enda läbikäimise nendega katkesastin, siis leidisin, et ma seda ainsamatki filmapiikku liiga wara ei teinud, sest mitte üks minu ergukawa ei olnud täiesti ärakurnatud, waid ma leidisin ka et mu tahtejõud nõnda oli nõrgenenud, et see, ehk sellest küll üba 15 aastat möödas, weel tänini enda horillku tugewuse astmele pole jõudnud.

Mõni aasta tagasi wõtsin ma sellest tege wusest nõnda elawalt osa et ma suurema jao oma ajast selle pääle kulutasin ja lõpetas selles niisuguse filmapiikmuse omandasin et mind ühe kohaliku spiriitistlike istangu juhatajaks waliti. Seda ametit pidasin ma ühe aasta ja selle ringkonna liikmeid oli — nii palju kui mina mäletan — 40 ümber. Kuid pange tähele mis sündis! Nende 12 kuu jooksul said paljud selle wäikese gruppe seast, kes ennem täielikult normaal inimesed olid, erguhageteks. Üks kaotas mõistuse täielikult ja teda wiidi nõdrameelsete majasse; teine kaotas sel määral waimse tasakaalu et ta ise enda elu wõttis.“ „Spiritualism and Insanity“ lht. 34—36.

„Ma ei tea mitte prl. Wantling, kas teie spiriitistline ringkond siin ka juba midagi sarnast on läbtelanud.

Kuid mina wõin teile finnitada, et teie mida sarnast kindlasti wõite oodata, sest waenlane paneb selleks igale poole oma wõrgud üles'e, et neid, kes sarnaste asjade poole kalduwad, hukatusesse saata. Mina soowitaksin teile wiibimatalt sellest tege wusest lah kuda.“

„Proua Brooks,“ hüüdis prl. Wantling wihast sätendawail silmil. „ma ei taha mitte enam kuuem siin wiibida ega end teist teo tada lasta.

Mitmed daamid meie linna rikkamast ja peenemast seltskonnast asuwad selles seltskonnas; idendada, et mitmed nendest kergesti nõdrameelsete asutusesse wõiksid sattuda, on lihtsalt häbematus. Niisuguseid kõnesid ei soowi ma enam mitte kuulda.“

Seda õeldes ruttas prl. Wantling eruta tult ukse juure, awas selle ja lbi ukse walju hoaga enda järel kinni.

„Nende wiljast peate neid tundma,“ ütles proua Brooks rahulikult.

„Wäga õige. Mina olen otse imestanud,“ ütles pr. Lennuf. „Kui õnnelik ma olen et teie siin olite, kui tema siia tuli! Mille kõige eest teie küll ei ole mind ärahoibnud!

Uga ma soowitsin et teie wõiksite seda hirmust unenägu äraseletada, mida ma õffel nägin.“

Milles see siis oli, ütles küsitaw?

„Oh, see oli hirmus! Üks kõrge, waimu sarnane kogu, minu mehe sarnase wäljanägemisega, lähenes minu woodile. Mul tõusis suur hirm, aga kui mina Jumala poole hüüdsin, kadus see kogu.“

„Noh, see wõib olla et spiriitistlikel istan gul saadud ärewuse mõjul teie ärrituses olew pääaju midagi teile ettelujutas. Kui see aga midagi muud oli, siis püüdis küll saadan ise teid oma mõimuga alla saada ja saatis teile ühe oma käskjalgadest, kes teile meest ette fujutaks, et nõnda teid ikkagi oma wõimuga alla saada,

Uga tänu Jumalale, tema sai ärawõidetu d. Niikaua kui teie õnnistegija pääle mõ teldes woodisse heidate, ei tarwitse teil mitte seesuguse hirmsa kujutuse kordumist karta. Kuid enne, kui ma teie juurest lahkun, tahaksin teile mõne hoiatuse sõna ettelugeda.

Teid wõib jällegi kiusatud saada niisu gustele koosolekutele minema. Siis mõtelge selle pääle mis Jesaja kirjutas: „Ja kui nemad wõtawad teile õelda: Kõige pomisejate ja teadmameeste käest, kes kuuwad ja ise eneses pomisewad, siis wastake: Eks rahwas ei pea oma Jumala käest küsima? Kas elawate eest peab furnute käest küsima? Hoidke käsüõpetuse ja tunnistuse poole; kui nemad ei räägi sedasina sõna mööda, siis ei pea neil loitu olema.“ Jes. 8, 19—20.

Kui teie, proua Lennuf, weel oma mehe kohta mingisuguseid teateid soowiksite, siis ärge pöörake selleks mitte „pomisejate“ poole, waid „käsu ja tunnistuse“ poole, mida Jumala sõnas leida on. Ainult säält wõite tõe leida.“

Üle kahe nädala oli sellest ajast möödu-
nud, kui see õudse sisuga telegramm toodi,
mis tema armsa mehe surmast teadet tõi.
Uja wool ja sellega kaasaskäiwad sündmused
olid lese walult selle algulise terawuse wõt-
nud ja proua Brooksi lahete awituspüüete
mõjul tundis leinaja, et Sumal temale aitas
raskuse koormat landa.loomulikult paistis
temale sagedasti, et lahumine pea wõimata
läbikanda. Kui ta aga weel tulewikku waatas
ja nende läbitatsumiste peale mõttes, mis
tal weel eespool läbielada tuleb, siis näis,
kui kipuks ta jõud nende raskuste all kokku-
warisema.

Üks tema peamuredest oli tema kodu.

Mitme suu jooksul, oli tema kõi-
t oma jõudu kokkuwõtnud, et seda korras ja
alal hoida. Et temal sisetulekuallikad puu-
dusid, kippus kogu majapidamine — sel mää-
ral, nagu see enne ja siitamaani olnud — üle
jõu käima. Kõikide elutarbeainete kallinemise
tõttu ei wõinud ta seda kõi enam enese pä-
ralt hoida.

Ta mõtles mõned toad wäljajüürida, kuid
see oli temale nii wastumeelt, et ta neist
mõtetest kohe lahkus.

Mitme päewa kestel kaalus ta seda küsi-
musi ja mõtles, mis küll kõige parem teha
oleks. Wõpuliise otsuse tegemist kiirendas arsti
poolt — kes türtort tema haiguse ajal arsti-
nud — saadetud arwe ja selleks määratud
tähtaeg. Arwe ei olnud tema kohta mitte
üksi liig suur wõid otse üle jõu käiw ja proua
Lennufile ei paistnud muud wäljapääseteed,
kui enda armsale kodule selga pöörata ja uut,
wäiksemat kortit ostida, ning kookuhoidliku-
malt elama hakkata, kui halgi enne.

Kuid seda kõi oli äärmiselt raske. Un-
sam mõte selle pääle, et lohast, millega nii
palju armsaid mälestusi seotud, jäädawalt
lahkuda, oli äärmiselt walus. Ja mis sugune
ema küll sarnasel juhtumisel teistiti tunneks?

Otsustud — tehtud. Proua Lennuk läis
kohe lähema mööblikaupleja juure ja kutsus
seda oma eluruumide sisseseadet waatama,
millest ta mõned artitlid äramüüa mõtles.

Urimees oli kohe nõus hääd juhust kasu-
tama ja tähtis jalavääl tulija soowi. Müüda-
waid asju ülewaadates pakkus ta nende eest
teatud summa, mis aga omani ule harulda-
selt wäikene paistis. Ta ei saanud sellega
nõusse jääda waid awaldas lootust, et ta
nende eest ehk kellestki rohkem saab; jäi aga
siiski selle juures nõutalt mõtlema.

Samal filmapilgul kuuldus kellegi kopu-
tamine uksele ja sisse astus proua Brooks.

„Tere hommikut minu armas“, ütles ta
rõõmsalt sisseastudes. „Nagu näen on teil
külalised; loodan, et ma teid liiga ei tüli-
ta“.

„Oh ei“, wastas proua Lennuk, „see on
mööblikaupleja härra Syles. Nii kui mäletate
otsustasin oma majapidamist koondada, enam
jagu mööblit ainelise kitskuse pärast äramüüa
ja üksikusse tuppa elama asuda“.

„Ja, ma mäletan seda.“

„Härra Syles waatas müüdawad asjad
üle, kuid pakkus mulle nende eest ootamata
wäheste summa“.

„Sohin ma tüsida, kui palju see oli“.

„25 naela“.

„Mis?“ küsis proua Brooks äärmiselt
ärritatult. Teie peaksite häbenema waest sõduri
naist nõnda petta tohtes“.

Weel ilalgi ei olnud proua Lennuk oma
külalist nii ärritatud olekus näinud, kui nüüd,
mida nähes mööblikaupleja toast lahkus ja
proua Brooks wõitjana lahinguwäljale jäi.

„Ma olen wäga rõõmus, et õigel ajal
sita juhtusin“, ütles ta, kui nad kahetse olid
jäenud; teie oleksite kindlasti end petta last-
nud, kui mina ei oleks appi tulnud“.

„Nüüd küsin teilt, proua Lennuk, miks-
pärast tahate teie enda mööblit äramüüa ja
mitte neid kuhugile hoiule anda? See ei
maksaks ju ei tea kui palju ja kes teab kui-
das kõi weel tulewikus läheb“.

„Mikspärast seda?“

„Mina teeksin küll nõnda, aga just mis-
pärast, seda jätan teile ütlemata; muidugi
on see teie otsustada.“

„Teie nõuanded on siitamaale hääd olnud
ja minu sifimine tung sunnib mind ka seekord
teie nõu kuulda wõtma. Igaks juhtumiseks
wõiksin ma ju seda paariks kuuls teha; raste on
mul just sellepärast seda mööblit müüa, et see
minu mehe enese kätetöö on. Raskust teeb mulle
aga küsimine, kuhu neid hoiule panna.“

Sellega jaote juba hakkama ja kui teie
kufogil mujal ruumi ei leia, siis leidub sel-
leks ka minu juures mõni waba nurg.

See ütsinda ei teegi weel mulle kõige-
suuremat muret, waid palju enam see, kuhu
ma omale uue, wäiksema elakortli leian. Selle
suure kortli pean ma kohe äraandma, see teeb
asjataalt suurt kulu, mis mulle täiesti üle
jõu käib.

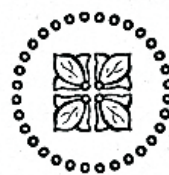
„Noh, ma wõiksin ka selleks otstarbeks
teile ettepaneku teha“, ütles proua Brooks.
„Ma ei tea küll mitte, mis teie selle kohta
ütlete; aga mull on praegu juhtumisi üks
suurem elutuba waba, mida ma ise ei tar-
wita — kas waist see teile elamiseks ei meeldiks?“

Särgneb.

Terwis, kassinus.

Kolm peajoont terwisehoidmiseks.

Seda wanašõna: „Meie ei tunne iialgi enne wee tähtsust, kui kaew weest tühi on“, ei wõi millegi muu asja kohta paremini tarwitada, kui terwisega ümberkäimise kohta. Ühtegi teist warandust ei hinnata nii wähe, kui seda kõigekallimat inimese elus. Millegi muu asjaga ei käida nii hoolimatalt ümber, kui terwisega.

Kui inimestel terwis on, siis teewad nad pea kõik mis wõiwad selleks, et teda kaotada; kui nad aga seda kord on kaotanud, siis reisiwad nad maad kui mered läbi, kannatawad mägede üfsilduse mõnufutused ja mereäärse elu harjumatused ja seda kõik selleks, et kord hooletuse ja tähelepanematusel läbi lootatud terwist tagasi saada.

Terwise alahoidmise näuded on wäga lihtsad ja neid on arwu poolt dige wähe.

Pihitus on terwisehoidmisel kõige tähtsam. Selle kohta, et meie proegu liiga kiires tempos edasi elame, ei ole wähematki kahtlust. Elekter, aurujõud ja teised uuema aja mõnufuse abinõud asetawad meid olukorda milles meie saja aasta harilikku elu kogemusi ühe aasta jooksul läbi elame.

Siwiliseeritud maailma äärmiselt pingule tõmmatud ärielu hoog ja kõigis asjus kiiretamine on nõnda meie pudusoonte-kawa pingule tõmmanud ja ärritanud et inimesed selle järeldusel kokkulangemisel ja alati haiged on.

Kuidas külw nõnda lõikus.

„Urge effige mitte, Jumal ei lasse ennast mitte pilga o; sest, mis inimene iial külwab, seda tema ka leitab“. „Kas wiinamarju nopi-

tasse fibuwitsust eht wiigi marju ohakast“. Kal. 6, 7; Matt. 7, 16.

Mõtleme kord selle üle tõsiselt järele. Kujutage endale ette misugust segadust see esile tooks, kui sääl, kuhu terawilja on külwatud, korraga kartulid kaswaksid eht jälle wastupidi. Kuid looduse seadus on nii taimete kui inimeste juures ühtlaselt kindel ja muutmata.

Enneaegsed inwaliidid.

Wäga palju inimesi on nõnda suurel määral looduseseadusi tähelepanemata jätnud, et nemad wõrdlemisi warastel eluaestatel inwaliidideks muutuwad. Arstid on neile sagedasti ütelnud, et nad iialgi enam täiesti terweks ei saa. Sellejärele aga, kui need inimesed kõlbliselt ja looduse nõuete kohaselt elama hakkasid, said weel paljud nendest wõrdlemisi hääl terwislikele seisukorrale.

Inimesed peawad end tihti terwislikest miljonärideks ja sellepärast käiwad eneste terwisega pillawalt ümber. Kui nad aga terwislikest pankrotti jäid, ja wiimaks enda terwise ja jõu wäljaande enda terwislike sissetule-

kuga tasakaalu seadsid, wõisid nad hää terwise juures elada.

„Mina wõin kõiki süüa“.

Wõni üksik himude ori, kes oma kassinatelt wanematelt raudse kehaehituse pärandanud, wõib eht mõnikord suurustada, et tema wõib kõiki aineid süüa ja juua ja kõik terwiseaduse eeskirjad ilma nähtawa kahjuta ja hädaohuta tähelepanemata jätta; sest ei wõi aga weel järeldada, et teised seda ka teha wõiwad.

Tagasi loodusesse! peaks ikka enam ja enam inimesoo hüüdsõnaks saama.

Toitlusainete allikad.

Toiduse suhkurt ja tärklisi saadakse leivast, teraviljast, kartulitest, juureviljast, suhkrust, siirupist ja puuviljast. Rasvaoluseid saadakse võidist, koorest, õlidest, pähliteist ja munakollasest. Munawalge ollust saab lihast, pähliteist, ubadest, ernetest, piimast, juustust ja munadest. Ruum ei luba siin mitte nende valmistamise kohta sõna võtta. Olgu ainult öeldud, et enamatel korradel põhjalik keetmine, iseäranis tera- ja juurevilja valmistamisel, hädastitarviline on. Teadus ütleb meile, et tärklis ja munawalge põhjalikku keetmist tarvitavad.

Närimine.

Sellejärele, kui toit on hästi keedetud, peab see ka samuti hästi peeneksnäritud saama, kui see kergesti seeditav peab olema.

See on iseäranis tärklisühendavate ainete kohta massiv. Tärklis muudetakse suuila ptyaliini läbi suhkruks. Toit on ainult nii kaua meie tahmise mõju all, kui see suus on; pääle selle on see meie mõju all kõrvaldatud.

Kui toidu pääle nii kaua õiget mõju avaldatakse, kui see alles meie mõju all on, siis saab seedimisel palju vähem raskust olema. Selleks, et tärklisi kergestiseedivaks teha, peab seda alati teiste ainete segatult närima. Seda peab nõnda osadesse purustatud saama, et seedimismahlad kõigeväiksema osakestega kokku puutuksid.

Katsed näitavad, et maomahl ühe tunni jooksul ühe millimeetri paksuse munawalge osa läbi seedib. Sellest võime selgesti munawalget ja tärklisi ühendavate ainete põhjaliku närimise tarvitust teada.

Puhas õh.

Kui tähtis õh meie kehale on, näeme sellest, et inimene ilma õhuta ainult mõned minutid võib elada. Elu võib nädalate kestusel ilma toiduta, päevade viisi ilma veeta, aga ainult mõned minutid ilma õhuta elatada saada.

See on üleüldiselt tuntud, et selleks, et tuld põleda võiks, õhku tarvis on. Kui lambil ehk ahjul õhu juurepääs raskestatud, põlevad nad väga tumedalt. Samuti on ega ka lugu inimese kehaahitusega. Meie kehal on selleks õhku tarvis, et põlemist edendoda ja see jälle omakord sünnitab keha soojust ja jõudu.

Kui õhu juurdewool takistatud saab, siis kustub eluleet pikkajaks aga kindlasti.

Kopsud on õhutorud, mille kaudu meie kehaahituse ahi temale tarviliku osa õhku saab. Neid peab selleks dieeti tarvitama, et küllaldaselt määralt hapnikku jõudud toiduse ärapäletamiseks liigi juhtida.

Üks meie sees ainete ärapälemis protsessi juures tekkivatest gaasidest on süsinikgaas; teine on veis. Süsinikgaas mürgitab meie sisemust, kui seda suurel määralt kokku kogub. See mürgine ollus saab ühes õhuga kopsude läbi väljasaadetud. See on teine põhjus, mis-päraõst tähtis on võimalikult palju õhku sissehingata.

Kõik on enom-vähem tuttavad hariliku külmetamisega. Paljud mõtlewad, et nad end siis ärakülmetavad, kui nad end waba õhu mõju alla annavad. See waade ei ole aga õige.

Üks põhjanaba uurija ei leud mitu kuud kõigekülmemas põhjamaa kliimas, magas enamata juhtumistel külma õhu käes ja ei külmetanud end korraga.

Kui ta aga praeguse aja tsiviliseeritud elutingimiste seka tagasi pööras, meie laudadel leidumat moodsat toitu söi ja kinnise õhuga taas magas, külmetas ta end peagi ära.

Suhendad õpiwad nüüd enda terwise päraõst wabas õhus magama. Üks teatud kirjoni tõendab, et mõne aasta jooksul enamjagu inimesi wabas õhus magama saavad.

Kui see aeg tõesti tuleks, siis ei saaks enam niipalju haigeid olema; kopsutiisikus, kopsupõletik ja teised kaela- ja kopsuhaigused kaoksid siis täielikult.

Dr. W. A. Ruble.

Sõnate äätika kohta.

Ras võib äätikat toitlus- või maitseainete hulka arvata? Ei, kindlasti mitte! Tema on lagunemise ja tõdunemise sünnitus ja saadus.

Katsed, mis tehtud merefigadege, koertega ja kodujänestega on näidanud, et äätikas veel suuremat hävitamise mõju maha pääle avaldab, kui alkohol. Ka magu kannatab äätika mõju all. Ühe noore tüü elapse läbitöötamisel, kes kõhnemaks jäämise otstarbel oli äätika

tarwitunud, leiti et maos seitel wälled augud sees olid, mida äätikas tekitanud.

Meie kehal ei ole tarvitust äätika järele.

Sitroni mahi annab terwile kasulikku ja palju parema maitse liist hapet; ainult rikutud maitsega inimene võib teisiti otustada.

Ras peab äätikat tarvitama?

Seda ei peab üksi tegema kes iseenda ja oma armaste terwist hoida tahab.

Noor/oo osakond.

„Hoia oma südant...!“

Targa Salomoni Opetuse-õnades leiame meie palju aulikka kallistawa. Need kallistawid ei ole mitte maised ega maises mõttes kiwid, waid igasugused sügawmõtelised tõesed. Üks neist väga tähtsatest töödest on: „Hoia oma südant, enam kui kõik muud, mis tuleb hoida, sest temast tuleb elu wälja.“ Õp. Sõn. 4,23. Siin on kõne elust ja surmast, mis südame tegewuse läbi otsustatud on. See aulik Jumala käsk, mis Salomoni läbi antud, on maksaw kõigile; see hüüd kõlab nüüd ka sulle ja mulle armas kaasõber ja wõitleja, — iseäranis noortele hüüab Issand täis heasoowilikkust ja armastust:

„Hoia oma südant!“

Meie peame küll ka teisi elundid piiris hoidma, nii näituseks: silmi (Jon. 31,1) et need ainult ausate asjade peal wiitwiks ja Kristuse elust eeskuju wõtaks; siis ka weel keelt, et see ainult kõlblisi sõnu räägiks. Peale selle räägib Püha Riti käte, jalgade ja n. e, dieti tarwitamisest; aga tähtsam kõigest on süda „sest temast tuleb elu wälja,“ ja „millest süda täis, sellest räägib suu,“ ja tema ihade mõju all on kõik teised liikmed.

Kui nüüd Jumala käsk meie südames on, siis tuleb seal elu wälja; kui seal aga Jumala wastuse käsk sees on, siis on meie elu-tegewus südamest tulewa juhtimise läbi surmaks. Sellepärast peab iga elaw hind oma südant väga hoidma ja läbi katsuma, kas ta südames on Jumala tahtmine ehk käsk, mida Issand walmis on igasfe soowiwasse südamesse andma Jer. 31,31—33.

Paljud eesiwad aga weel sellega, et nad loewad end küllalt heaks ja ütlewad oma südames rahu olema aga unustawad ära, et ka „süda on kawalam petma, kui mingisugune muu asi...“ (Jer. 17,9.) Sagedasti petab saadan inimese südame enesele ja jumbutab teda rahuliseks, kuna aga siis kui tõsiäe walgus, Jeesus, südamesse lastud saaks, alles ilmiks tuleks, et endine rahu, walerahu oli, et endin: südame seisukord surmaks oli. Igawese elu kättesaamise pärast kalsume täna omad südamed läbi, kas seal sees on elu tee.

Et aga oma südant nii hoida, et seal Jumala tahtmine walitseks, selleks on palju abi tarwis. Jeesuse tõutus on: „Kui teie minu sisse jääte, ja minu sõnad teie sisse jääwad, siis palute teie, mis teie iial tahate, ja see peab teile sündima... sest minuta ei wõi teie midagi teha.“ Joh. 15,7.4. Mõnda mõistame siin, et südant dieti hoida, selleks on Jeesuse abi alati meile walmis. Palu teda, tema aitab, et ja wõid oma südant hoida.

Kõige hoolsusega

ja et see selle hoidmise tagajärjel wõiks elu pärida.

Et diete mõista kõige hoolsusega südamehoidmist, tahame mõningad wõrdlused selleks õppida.

„Hoia südant kui tempelt.“ Tempel on püha koht ja ainult jumalateenistuseks määratud. 29, 15 — 19). Altaril pidi püha tuli alati põlema, kust ohwerdamiseks tuld wõeti. Nii ka süda. See peab püha ja ainult jumalateenistuseks olema määratud. Oh, kui sagedasti aga teenitakse terwe oma südamega, iseäranis noorte hulgas, kuradit. Seiksem see pahe wälja omast südamest ja hoidaksem teda pühana ja puhtana. Lastem eneste südames alati püha ohwitult, Püha Waimu leegitsemine, põlema.

Palugem Jeesust, et tema wõtaks ka meie südant tempelt puhastada, otse kui ta siis maapeal käies ajaliku tempelt puhastas. Matt. 21, 12, 13.

1) „Hoia oma südant, kui warandust!“

Warandust peab väga hoidma ja walwel olema, et ta kaduma ei läheks. Waranduse pärast näewad nende omanitud muret, kurbust, uneta öid ja südame valu. Puhas süda on kallim kui ajalil warandus, sellepärast „olge kassinad, walwake, sest teie waenlane kurat, käib ümer kui mõitraja lõukoer, ja otsib teda tema wõiks ära neelata. Selle wastu seiske kindlasti...“ 1. Peetr. 5, 8. 9. Kas ja oled walwas südame hoidmise pärast, et su süda wõiks Jeesusele alalhoitud olla? Mõttele järele, noor kaaswõitleja ja walwagem ühes feltis!...

3) „Hoi südant ku' aeda!“

Uiaft kikkutakse umbrohi wälja. Selle koht ei ole mitte seal. Ujas peab ainult wili kaswama ja nende hulgas ka lõhna wad lilled. Umarohti aga takistab wiljakaswu edu ja torgib õrnad õied ja lehed läbi; ta wõtab kaswujõu ja maarammu ära. Hoolas aednik ei sallu umbrohtu. Ta puhastab oma aia sellest puhtaks. — Süda on aed. (Ül. I. 4, 12). Umarohti südametasias on uhkus, kannatamata meel, uskmatus, armastusetus, wihtamine ja palju sellenasas. Need umbrohu idud peab enne südamest kikkutama, kui nad weel pole puuks kaswanud. Ratsugem järele, mis kaswab meie südamete sees, kas umbrohi wõi wili. Jeesus kui südamete tundja ei soowi mitte õhakate hulgas kõndida, waid otsib oma eluasemeks seda südant, kus head teod ja armastus sees on, — ta kõnnib ainult lillede hulgas. Ül. I. 6, 2.

4. „Hoi südant kui kindlust!“

Kindluse walli peal on alati wahimehed wäljas. Nii pea kui waenlane tuleb, kogutakse sõjamehed ja aetakse pealetulija tagasi. Kui aga wahiti wallil ei ole, langeb kindlus waenlase saagiks. Südame waenlane on saadan. Tema saadab tuliseid nooli wälja, et meie südant omale wõita. Jälle peame walwsad olema ja ennast jumalikkude sõjariistadega warustama. „Seepärast wõtte Jumala sõjariistad kätte, et teie wõite wastu panna kurjal päewal ja wõite seisma jääda...“ Ew. 6, 13—17.

5. „Hoi südant kui wahialust!“

Kurjategijaid, kes on seadusest üleastunud, pannakse kindla wahil alla. Kui aga wahiwahit hooletu on, peaseb kurjategija põgenema. Wahit peab walwel olema. Süda on ka jagedasti kurjategija. Ka tema püüab lubatud piiridest wälja minna. Ta unustab sagedasti end ära ja eksi. Süda on aga mõistuse wahil alla antud. Meie peame selle eest hoolt kandma, et ta ei põgene Jumala sõna piiridest wälja. Walwagem oma wahialust, et tema läib „sedasama nõõri möõda“, mis Jumal on omas sõnas piiriks pannud ja hoitkem teda

igal ajal

oma mitmesuguste elutegewuste ja juhtumiste sees. Walwagem südame üle, kui üksi oleme. Ürgem mõtelgem, et kui üksi olen, siis wõin mõelda ja teha mis tahan, ega keegi ei näe. Inimesed küll ei näe, aga Jumal näeb seda ja saadan otsib silmapilku, et seda õulordada kasutada. Kurat pettis Ewa siis ära, kui ta üksi, ja mehest eemale läinud

oli. Ewa ei hoidnud oma südant igal ajal. Täna on saadan weel wahisem, kui tol korral, „sest ta teab, et temal pisut aega on“. Seepärast, hoi hoolegal

Peetrus ei hoidnud oma südant mitte siis kui ta seltskonnas oli. Ta istus pärast Jeesuse wangiwõtmist, Juuda rahwa poolt, tule ääre õue peale soojendama. Seal ütles keegi naine temale ja seltskonnale, „ka see finane oli temaga“. Peetrus, kartes et ka wahest teda wangistatakse, salgab seda. Aga ta ei tee seda mitte üksord, waid kolm korda. Ta ei walwand bieti enese üle, ta ei annud õiget tunnistust Kristusest seltskonnale. Teda tunti juba ka wiisakast kõnelt ära, et ta Kristuse järelejäija oli, aga Peetrus ei taha lasta wälja paista; ta tahab seltskonnaga ühesugune olla ja „tema hakkas ennast wäga needma ja wanduma“. Matt. 26, 69 — 74. Nii ka sina, kaaswõitleja. wõid eksi, kui tahad seltskonnaga ühesugune olla. See oli Peetrusele aga suuriks kurwastuseks (salm 75), ja ka just niisamuti meile, kui end unustame. Seepärast olgem ka sel puhul walwsad ja kui oleme seni wast eksi, pöõrgem Peetruse wiisil uuesti Jeesuse poole, saagem alandlikuks ja hoitkem südant jälle igal ajal.

Ka siis peab südant hoitama, kui meie teame et oleme kõik omad kohustused täitnud. Meie ei pea oma kohustuste täitmise järele mõtlema, et nüüd pole meile enam midagi tarwis. Just siis on tarwis Jeesuse abi, sest tema teab, misugune läbielu temal oli siis, kui ta kõik oli teinud. — Kui Jeesus ristitud oli, wiidi ta kõrbe, kus teda saadan kuusas. Jeesus wõitis saadana ära südame hoidmise läbi igal ajal lausega: „Kirjutatud on!“ Matt. 3, 15; 4, 1 — 10. Wasta ka sina, noor kaaswõitleja, nõnda...!

Ed. Mägi.

Ratkestatud ahelad.

Sellest oli just kaks kuub möõdas, kui Netti ühel ewangeliumi kuulutuse koosolekul kätis ja sääl Jumala sõna üle wäga huwitatud sai. Sääl oli Jumala sõna temale esimist korda selgetks seanud ja piibli raamat ilmus hoopis uues walguses tema ees. „Piibli uurimine teeb tõesti palju rohkem rõõmu, kui need romaanid ja uudisjutud, mis ma olen harjunud lugema“, ütles tema kuulatajale ja sellepärast et taha mina enam seega oma noorse aega wiita, waid piiblile oma raamatute seas auu koha anda. Netti oli seda tõsiselt mõelnud ja eh! küll aasta juba lõpule oli jõudnud, wõttis tema kindlasti ette piibliaastaga peale hakata. Üks kuu aega

pärast seda oli see kirjandus, mis tema aastate wiisi suure huwitusega oli lugenud, nende majasse toodud ja Netti oli seda awamataalt laua pääle jätnud, Tema oli piibli lugemise ja uurimisega nõnda tegewuses, et seda tühist kirjandust tähelegi ei pannud. Kuid ometigi tuli temale ühel päewal selle jutu kangelane meelde mille üle ta enne teatud koosolekul käimist lugenud oli.

Jutu sisuks oli ühe tütarlapse hädaohtlik seisuford ja Netti huwitas väga, kuidas küll see lugu lõppeda wõiks. Mida enam ta selle pääle mõtles, seda enam kaswas uudishimu. Wiimaks otsustas ta ainult nii laua lugeda, kuni täie teaduse oma küsimuse kohta saaks. Aga peagi tuli ta selle otsuse juure et iga päew 15 minutit juttu lugeda ja seda aega omale puhke ajaks tarwitada.

Nüüd aga oli Netti piibli lugemisele pühendatud aja selle jutu lugemiseks määranud. Jutt, mida ta sel õhtul luges, wangistas tema mõtteid nii, et muile mõtetele ruumi ei jäänud. Suur seina kell tiksus tähelepanemata edasi; tunnid möödusid kui lennates üks teise järele.

„Oh ja aeg!“ hüüdis Netti korraka, kui ta kella filmas. See aeg läheb nii ruttu mööda, kui unenägu. Oma süüdi tundes tegi ta piibli lahti ja katsus lugeda. Tema filmad jooksiwad üle elu sõnade, kuid mõtted olid kõik selle wangistawa jutu juures. Abitalt pani ta piibli ära ja kummardas ennast palwele. Sõnad kopsiwad küll, aga ta mõtted tõttasid ikka ja ikka selle loetud juttu juurde. Netti teadis et tema palwe kõige kõrgema armu trooni juure ei tõuse.

Aeg oli juba liiga hilne ja ta pidi wõidisse minema, sellepärast ei püüdnud ta enam palwetada, waid andis oma mõtetele waba wõli loetud roomani juures wiibida, millest tema meel wangistatud oli ja uinus magama. Ehmatanult ärkas ta unest. Ta tundis ennast istumat ja hüüdis õndselt: Kus — kus mina olen?

Oma kása wäljasirutates tundis ta omale tuntud seina, lauda j. n. e. „Oh“, õhkas ta kergemalt. „Aga kui see tõesti tõsi oleks olnud“, ütles ta hirmunult. Siis ilmus nähtud unenägu weel kord tema filmade ette ja ehmatuse hüüid kostis ta hüüklte. Tema unenägu oli olnud järgmine:

Tema ees oli hiilgawa linn, mille toredust wõimata kirjeldada. Tema armsad omased seisiwad müüri peal ja kutsusiwad teda. Jeesus ise sirutas oma käed tema poole. Ta tahtis nendest sinni wõtta, kuid midagi nägematatastistas teda seda tegemast. Umber waadates

filmas ta pilti, mille mõjul tema werelõõd lippus seisma jääma. Tema seljataga oli üks kohutaw kuristik, pime kui öö. Selle ääres mängisiwad kurjad waimud ja waatasid lõbusal naerul tema pääle. Hätselt tuli temale meelde, et nad ehk tema üle naerawad. Ennast lähemalt waadates nägi ta, et kõik elu ajal loetud jutud ja romaanid teda ahelana ümberpõimisiwad ja teda nõnda kinni hoidisiwad, et omal jõul nendest wabaneda wõimata oli. Hirmunult pööras ta pilgu nende päält ära ja waatas hiilgawa linna poole, mis nii ligi ja ilus oli. Kõik oma jõudu kokku wõtes, tahtis ta edasi minna. Seal kõlas üle tema öla pillaw naer ja teda tõmmati wägise selle koleda kuristiku poole. Karjatades ärkas ta unest ja leidis end woodis istumas. Kõigel omal elu ajal ei unustanud Netti seda põrutawat õõd ja kõrwaldas kõik tühiõsed romaanid enda lugemiselaualt. Ta pühendas kõik oma noorust selleks, et kord ise selles hiilgawas linnas olla ja ka weel paljuid teisi romaanide ahelikust päästa, meeles pidades, mis Saulik ütles: „Hoi, mis ilmalaitmata, ja waata see peale, mis õige; sest selle inimese wiimne järg on rahu“.

Saa inimeseks ja kristlaseks.

(Särg.)

Kanna selle eest hoolt, et su igapäewane elu ka sind ennast päew-päewalt iseloomu poolt kõrgemale aitaks. Siis saad ja isegi ise enese üle imestama, mida sina kõik wõid kordasaata. Kõigeenam hoi, hoi selle eest, et sa midagi selleks ette ei wõta, et teistest paremini teha—üle trumbata; kui sa seda püüdma hakkad, siis lähewad sinu ette wõtted nurja.

Mees on see kes alati enda loomulikkuse alal hoiab ja selles piiris end täielikkuse poole arendab. Sina oled sina ja ei wõi mitte nõnda kirjutada, laulda ega mängida, kui teised.

On palju asju olemas mis inimlikus puudulikkuses ometigi täielik on. Eõelik inimesus jääb alati alandlikult omapärasuse juure, püüa sellepärast pühalikul tulidusega seda seemet idanema õhutada, mis sinu enda sees on.

Ära lasse end ilalgi oma edusammudest liig waimustatud saada kuid samuti ka mitte maharõhutud saada laisusest ja arwuslusist. Inimesed, kes sind arwustawad, on niisama wähe täielikud, kui sinugi. Nemad on sage-dasti üheskõlased ja sina pealsid, pikemolt järele-mõeldes, tihhi keenele ers häbi tundma, et a inimestele otjustele nõnda suure tähenduse oled annud. Sais mees ei tee seda ilalgi.

Päewasündmused ajamärkidenä.

Patu ajajärg.

Nõnda nimetatakse praegust ajajärku ja ja seda isegi usmatade poolt. Ameerika ühes tähtsamas päewalehes oli hiljuti selle kohta pikemalt sõna mõtetud, kus muu seas kirjutatud oli: „Meie oleme palju kuulnud teaduse, edu ja uuemate liikumisabinude ajajärgust, aga nüüd näib weel üks uus, isearalik ajajärg esile ilmunud olema: patu ajajärg. Inimestel ei ole enam vähemaltki patu tunnet“. See on tõesti kurb tõsiasi ja annab põhjust kõigehalwemat karta. Sest mida küll mõistmise rahwapõlwele oodato, kes patu läbi tuimestatud ja enda õrnemad tunded lootanud on?

Tarwitses ainult ajalehtede listu jälgida et näha, kui tõde see on. Kõige koledamad kuriteod saadetakse kartmatast sest päewaajal toime. Wargused, röövimised, mõrtsukatööd, abielurikkumised — kõik on euneolemata määrat päewakorral ja kõlbluse ning aususe mõistele saab ainult põlgdus osaks.

Mis peaks küll nende kohutawalt suurenewate pahede põhjus olema. Seda leitakse salt, kust teda kaugelt suurem enamus kõigewähem otsib.

Paljud rahwa waimulikud juhid on juba aasta kümned rahwale õpetanud, et Jumala käst olla Kristuse läbi kõrwaldatud, ja kõik inimesed olla selle alt wabad.

Kuid kes ei häbene Jumala kästust üleastuda, see jätab ka rahuliku südamega kõik inimlikud seadused tähelepanemata. Kirikud enda awalikult Jumala käsu wastase õpetusega on suuremalt osalt selles süüdi, et meie ajajärku patu ajajärguks nimetatakse.

„Käsu alt wabad, kui õnnelik elul“ lauldaske kirikutes kõigest jõust; see laul paneb iga kurjategija rinnus tuttawad healed kõlama — ja „käsu alt waba!“ hüüab ka tema waimustatult.

D.

* * *

See on ümberlütkamata tõsiasi, et igaüks, kes tõendab, et Jumala kästusid pidada wõimata on, weel ewangeliumi ümbermuutwat wäge pole tundma saanud, seega siis tõeliku usu tee pealt kaugel on. Ütleb ju Jumala sõna: „Seepärast et liha meel on waen Jumala wastu; sest tema ei heida Jumala käsu alla, sest tema ei wõigi heita“. Room. 8, 7.

Ajakohased,

Waimulikud kõned, peetakse järgmistes linnades:

- Tallinn, Merepuiestee, 14-a.
- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Beetri turg, Luschowi maja nr. 10.
- Rakweres, Piik tän. nr. 68.
- Tapal, Rabala tän. nr. 4.
- Paides, Lai tän. nr. 9.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Kuresaares, Rubermangu tän. nr. 6.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.
- Saapsalus, Kalda tän. nr. 15.
- Tõrwas Piik tän. nr. 1.

Kõik, seda huwitab meie ajal maailmas walitsewate enneolemata olufordade ja sündmuste tähendus kui ka maatera ja fogu rahwa saatus, need ostku praegu trükkist ilmunud raamat:

„Maailma tulewik“.

Hind broschüürilt 125 mkr.

Saada: „S. P. U. Eesti Liidu“ kontorist, Merepuiestee nr. 14a Tallinnas ja raamatumüüjatelt.

„Tõe Sõnumi“ gastafüigu hind on 180 m. Üht nr. maksab 15 „

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7 p. Adw. Eesti Liit. Tellimised kui ka rahasaadetused saata Martha Raba'le Merepuiestee nr. 14-a Tallinnas.

Wastutaw toimetaja: M. Wärengrub, Posti tän. nr. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd tulewad saata. D-U. „Narwa Kirjastusühifuse“ trükk, Narwas. 1924.